

سل یکی از بیماریهای واگیر می باشد که به خوبی قابل پیشگیری و درمان است. عامل آن باسیل سل (مایکوباکتریوم توبرکلوزیس) بوده که با ورود به بدن، فرد را آلوده و سپس بیمار می کند.

نحوه سرایت بیماری سل چگونه است؟

فرد مبتلا به سل ریوی با صحبت کردن، سرفه و عطسه بیماری را از طریق هوا به افراد دیگر منتقل می نماید.

برای جلوگیری از سرایت چه اقداماتی باید انجام گیرد؟

بیمار مبتلا به سل ریوی باید حداقل در ماه اول درمان و تا منفی شدن جواب خلط، اقدامات زیر را انجام دهد.

۱- اتاق بیمار جداگانه و آفتاب گیر به همراه هوای کافی باشد.

۲- بیمار خلط خود را در لیوان کاغذی با پاکت ریخته و سپس آن را بسوزاند.

۳- از ریختن خلط خود در معابر عمومی جدا پرهیز نماید.

۴- در هنگام عطسه با سرفه کردن جلوی دهان خود را با دستمال بپوشاند تا از پخش میکروب به اطراف جلوگیری نماید.

۵- باید از ماسک بینی و دهان استفاده نماید.

۶- باید از تماس مستقیم با افراد سالم بخصوص کودکان و زنان باردار و افراد مبتلا به ضعف سیستم ایمنی پرهیز نماید.

آیا بیماری سل درمان پذیر است؟

اگر فرد بیمار:

۱- دستورات دارویی را به موقع و مداوم اجرا نماید.

۲- داروها را به هیچ عنوان خود سرانه قطع نکند.

۳- دستورات بهداشتی را بخوبی رعایت نماید.

۴- جهت پیگیری درمان خود در زمانهای تعیین شده مراجعه کند.

بیماری سل بخوبی قابل درمان است. در غیر این صورت بیماری سل می تواند موجب مرگ بیمار و آلودگی اطرافیان گردد.

درمان بیماری سل چگونه انجام می شود؟

طول درمان کامل بیماری معمولا ۶ ماه است در طول دو ماه اول از ۴ داروی ضد سل و سپس از ۲ دارو تحت نظر پزشک معالج استفاده می شود.

پیگیری درمان چگونه انجام می پذیرد؟

بیماران مبتلا به سل باید در پایان ماه دوم و ششم درمان از نظر وجود میکروب سل در خلط آزمایش شوند.

عوارض جانبی داروها کدام است؟

بیماران سلی که تحت درمان با داروهای ضد سل می باشند در صورت مشاهده هر یک از علائم زیر باید به مرکز بهداشتی درمانی و یا پزشک معالج مراجعه نمایند.

۱- زردی

۲- اختلال بینایی (اشکال در دیدن)

۳- خارش و لکه های پوستی

۴- کاهش شنوایی (وزوز گوش)

۵- استفراغ

۶- درد مفاصل

۷- احساس گزگز در پاها و درد شکمی

نکته

رنگ نارنجی مایل به قرمز ادرار و سایر ترشحات بدن به دنبال مصرف کپسول ریفامپین ایجاد می شود که طبیعی بوده و احتیاج به مراجعه ندارد.

دانشگاه علوم پزشکی شیراز
مرکز آموزشی درمانی شهید دکتر
فقیهی

راهنمای پیشگیری و درمان

بیماری سل

ویژه آموزش به بیمار

تهیه کننده:

رویا نیکنام- کارشناس پرستاری
افسون توفیق- کارشناس ارشد پرستاری

تایید کننده:

دکتر لیلا ظهیری
(متخصص داخلی- فوق تخصص بیماریهای ریه و

مراقبت های ویژه)

منابع:

بیماریهای تنفسی داخلی و جراحی برونر ۲۰۲۱

بهار ۱۴۰۴

EDU-PT-04/B

در صورت وجود موارد زیر حتما به پزشک خود اطلاع دهید:

- مصرف داروهای دیگر

- سابقه بیماری صرع، نارسایی کلیه، نارسایی کبد

- سابقه افزایش اسید اوریک خون

- سابقه کاهش شنوایی و بینایی

- سابقه بیماریهای نقص سیستم ایمنی بدن

- در صورت سابقه قبلی ابتلا به سل

- سابقه بیماریهای خونی

در چه مواردی به بیماری سل شک کنیم؟

به محض بروز نشانه های زیر باید به مراکز بهداشتی و یا درمانگاه
مبارزه با سل و یا پزشک مراجعه کرد:

۱- سرفه مداوم برای حداقل ۳ هفته

۲- خلط خونی یا خونریزی هنگام سرفه

۳- درد ناحیه قفسه سینه، پشت، کمر

۴- کاهش وزن، ضعف و بی اشتها بی مفرط

۵- پیدا شدن توده در بدن

۶- تب خفیف مداوم و طولانی مدت و عرق شبانه

۷- تنگی نفس

۸- وجود افراد مبتلا به سل در خانواده

کلیه خدمات تشخیصی و درمانی بیماری سل در مرکز مبارزه با
سل استان و مراکز بهداشتی شهرستانها به رایگان ارائه می شود.

- مرکز مبارزه با سل در سراسر کشور جهت مبارزه با این بیماری
احتیاج به همکاری شما بیماران گرامی دارد.

- مرکز مبارزه با سل استان فارس آماده ارائه خدمات و پاسخگویی
به سوالات و مشکلات شما بیماران عزیز میباشد.

در صورت لزوم با شبکه های بهداشتی و درمانی شهرستان خود و یا
مستقیما با مرکز مبارزه با بیماریهای ریوی استان فارس واقع در
شیراز- ابتدای بلوار سیوییه و یا با شماره تلفن ۷۸۲۳۷۸ تماس
بگیرید.